

Ликовне уметности: архитектура, сликарство, вајарство, примењена уметност, графика, филм, фотографија и стрип.

Да би се створило неко уметничко дело, користе се **ликовни елементи** (линија, облик, боја, светлина, простор, површина, текстура..).

Културно и уметничко наслеђе (баштина) су наслеђена добра или добра која настају у садашњости, а имају посебну вредност за људе и требало би да буду сачувана за будуће генерације. **УНЕСКО**- организација Уједињених нација за образовање, науку и културу основана 1946. Њен задатак је да попише, чува и именује места која се сматрају важним природним или историјским местима или објектима чије је очување важно за целокупну светску заједницу.

Етнографски музеј је музеј у којем се чувају и излажу дела различитих народа.

Галерије и музеји су установе културе у којима се чувају, проучавају и излажу збирке уметничких или научних дела.

Кустоси (раде у музеју) и **галеристи** (раде у галерији) су стручњаци чији је посао да проучавају изложбене предмете и да се брину о њима, да организују изложбе, и да подучавају посетиоце музеја.

Колекционари су људи који прикупљају и чувају различите уметничке или употребне предмете.

Ремек-дела су уметничка дела непроцењиве вредности.

Контура је спољашни облик неког предмета или бића.

Текстура је површина неког материјала.

Цртеж је начин ликовног изражавања у којем је основно изражајно средство линија. Постоје различите врсте уметничког цртежа, као што су: **скица**- брзи цртеж као тренутна забелешка, **кроки**- сведени цртеж са приказом најбитнијих детаља, **студија**- аналитичан цртеж са мноштвом појединости. **Технике цртања:** графитна оловка, угљен, сепија, фломастер, дрвена бојица, дигитална табла и оловка за цртање (савремена средства за цртање), пастел, зграфито, туш и мастило.

Луминообјекти представљају уметничка дела која као основно средство изражавања користе светлост.

Боје се деле на хроматске и ахроматске. **Хроматске боје су основне боје** (црвена, жута и плава) и **изведене боје** (љубичаста, наранџаста, зелена), а **ахроматске боје** (црна, нијансе сиве и бела). **Комплементарне боје** су: црвена и зелена, плава и наранџаста, жута и љубичаста. **Топле боје** су: црвена, жута и наранџаста, а **хладне боје** су: плава, зелена и љубичаста. **Валер** је количина светлости у тону једне боје.

Технике сликања су: водена боја или акварел, темпера, гваш, акрил, уљане боје, ал-фреско и ал-секо техника (технике зидног сликарства), мозаик, витраж, колаж.

Вајарске технике: глина, пластелин, глинамол, беолин.

Рециклажа је процес издвајања материјала из отпада и његово поновно коришћење.

Уметничка инсталација је ликовно дело које чини један или више објеката постављених у простору.

Орнамент је шара којим се украшавају различити предмети. Могу бити: геометријски, биљни, зооморфни (фигуре животиња) и антропоморфни (људска фигура).

Асамблаж је

Дизајнер је примењени уметник који се бави ликовним обликовањем различитих производа- намештаја, одеће, техничких уређаја, књига, плаката.

Амблем представља обележје, као што су симбол, знак, печат, жиг, лого, грб, застава и разне врсте знамења-орден, пехар и слично.

Грб је врста симболичке представе, обележје које може представљати државу, неку област или град, племићку породицу, образовну установу, спортски савез или друштво.

Хералдика- наука о грбовима.

Логотип (лого) – заштитни знак неке организације, фирме, друштва и групације. Креирањем логоа баве се графички дизајнери.

Пиктограм је једноставан, стилизовани цртеж, који објашњава одређени појам, предмет, биће или радњу.

Симбол, знак је облик по којем можемо нешто да препознамо.

Реклама је истицање добрих страна неког производа.

Плакат или билборд је начин рекламирања помоћу слике и речи.

Стилизација је поједностављено приказивање елемента ликовног дела.

Фротаж је поступак приликом ког се текстура неког предмета преноси на папир трљањем по њему.

Гратаж- поступак у којима се боја наноси у слојевима на подлогу. Платно се потом затеже преко предмета који има изражену текстуру, а након сушења се слојеви стружу оштром алатком на оним деловима на којима се оцртава рељефна структура предмета.

Перформанс је вид уметничког изражавања у коме се уметник понаша на одређени начин пред групом људи.

Волумен је заобљеност, запремина, тродимензионалност неког облика.

Сенка је недостатак светлости.

Светло-тамни контраст је велика разлика у светлини.

Лазурно сликање је сликање у танким наносима боја.

Пастуозно сликање је густо наносење боја на сликама.

Фото-колаж се изводи техником колажа уз помоћ фотографија.

Теме у ликовној уметности су: историјске, митолошке, религиозне, пејзаж, мртва природа, аутопортрет, портрет, жанр-сцене (сцене из свакодневног живота).

Примењена уметност је уметничко обликовање предмета.

Калиграфија је уметност лепог писања.

Типографија је дизајнирање или обликовање слова.

Витраж је сликарска техника која настаје спајањем комадића обојеног стакла оловном везом.

Ентеријер- унутрашњи простор.

Екстеријер- спољашњи простор.

Композиција је начин повезивања одређених елемената у јединствену целину. **Типови композиције:** хоризонтална, вертикална, пирамидална, дијагонална, кружна и централна.

Контраст значи супротност, различитост елемената који су у неком односу. Постоји **контраст топлих и хладних боја**, **комплементарни контраст**, **колористички контраст**, **контраст квантитета** (контраст количине или величине облика, боје, површина...) и **контраст квалитета** (односи се на чистоћу, јачину боје).

Репетиција је равномерно понављање истог елемента у ликовној композицији.

Алтернација је понављање двају или више елемената који се наизменично смењују.

Варијација је одступање, мењање различитих елемената или редоследа елемената.

Градација је степеновање елемената, одн. наглашавање величином или светлином, од светлијег ка тамнијем и слично.

Радијација је ширење елемената из заједничког центра у композицији.

Визирање – уметници користе за одређивање пропорција на цртежу.

Перспектива је приказ простора на дводимензионалној површини. **Линеарна перспектива**- приказ простора у коме се елементи смањују сразмерно њиховој удаљености од посматрача. **Колористичка перспектива**- распоред боја према њиховим тонским вредностима и обојености. **Ваздушна перспектива**- појава промене интензитета линија и боја зависно од удаљености предмета.

Акт- приказ целе наге фигуре.

Сценска уметност- врста извођачке уметности која обједињује књижевност, ликовну и примењену уметност, музичку уметност и балет.

Аниматор- прави књигу снимања и сценарио филма.

Сториборд – низ цртежа са дијалогом и упутствима како ће се видео снимати.

Мизансцен у позоришној представи представља распоређивање глумаца и сценографских елемената на сцени.

Сценографија је позоришно сликарство и представља уметничко обликовање сцене у позоришној представи.

Сценограф је задужен за изглед позорнице.

Костимограф – уметник који израђује сценски костим.

Јавајке- лутке на штапу.

Гињол- ручне лутке.

Марионете- лутке на концима.

Анимација је вид филмског записа у коме се уместо живих глумаца појављују нацртани анимирани ликови.

Златни пресек- складан однос неједнаких величина у природи и у уметности, код кога су величине увек у међусобном односу 1:1,618.

Графичке технике- дрворез, линорез, монотипија.

Полиперспектива- уметници у уметничком делу користе више перспектива.

Доминанта- у ликовној уметности подразумева успостављање визуелног центра у одређеном простору.

Апстрактна уметност- беспредметна уметност.

Акционо сликарство је правац у уметности у ком је нагласак на покрету који слици даје спонтаност; уметник прска, накапава, цеди боју по платну или снажним и широким потезима четкице наноси боју на подлогу.

Дрипинг је техника капања боја на платно. Један од најпознатијих представника овог сликарства је амерички уметник Џексон Поллок.

Новимедијска уметност- вид уметности која настаје критиком и преиспитивањем „традиционалних“ ликовних медија и облика израшавања попут сликарства и скулптуре. Ту критику изводи употребом нестандартних метода која укључују и нове технологије- информационе и дигиталне технологије, биотехнологије и друго.